

Жыныстық тәрбиені жүзеге асыру ерекшеліктері. (Ата-аналар үшін)

Кіріспе

Қайырлы күн құрметті ата-аналар! Баланың жыныстық тәрбиесі өте маңызды әрі қиын мәселе деуге болады. Себебі ата-ана баласына бұл тәрбиені қалай және қашан беретіні туралы, не айтып нені айтпау керегін біле бермейді. Бірақ әрбір ата-ана бұл сұрақты ерте ме, кеш пе естиді. Дамып келе жатқан бала қоршаған әлемді және өзін белсенді түрде танып-біле бастайды. Кейбір балалар бұл мәселеге 3-4 жаста, басқалары 4-5 жаста алаңдай бастайды. Оны сұрағанда, бала процестің жыныстық аспектісіне емес, ең алдымен өзінің туылуына қызығушылық танытады, сондықтан бұл жерде ұялу орынсыз. Ал сіз оған қалай жауап бересіз, белгілі бір дәрежеде сіздің балаңыздың дамуы мен тәрбиесіне байланысты болады.

Сондықтан ата-аналар адамның қалай жұмыс істейтіні туралы ғана емес, сонымен қатар біздің сезімдеріміз, махаббат туралы да айтуы маңызды. Мұндай жағдайдағы ата-ананың басты міндеті - баланың психикасына қайшы нәрселерді айтпау, оны бұзбау және оны адастырмау маңызды.

Негізгі ережелер: адалдық және жас ерекшеліктеріне сәйкес түсіндірулер.

Есіңізде болсын, әрбір ашық әңгімедегі негізгі ой келесі сипатта болуы керек: «Біз сенің туылғаныңды қаладық және сен тудың. Біз сені жақсы көреміз».

Баланың сұрақтарына қалай жауап беруге болады?

1. Мөлшерлеп, біртіндеп айтыңыз.

Ең жақсы нұсқа - баланы бірте-бірте ақпараттандыру. 3 жаста балалар қайдан келеді деген сұраққа анасының ішінен деп жауап беруге болады. Мектепке дейін нәрестенің арнайы жасушадан пайда болғанын нақтылауға болады. Ал үлкен жаста оған бұл жасуша ана мен әкенің махаббатының арқасында пайда болғанын айтудың уақыты келді.

2. Балаға түсінікті тілде жеткізу.

Жауап балаға түсінікті, оның меңгерген білім деңгейінде болуы керек. Ата-аналар үшін мәселе әртүрлі - олар баланың физиологиялық бөлшектерге емес, оның туылу фактісіне қызығушылық танытатынын түсінбейді. Бала: «Көлік неліктен жүріп жатыр?» деп сұрағанда, сіз оған іштен жанатын қозғалтқыштың немесе тұтану жүйесінің қалай жұмыс істейтінін айтпайсыз. Сіз жұмыс принципін түсіндіресіз - бензин қозғалтқышқа түседі, дөңгелектер айналады, машина қозғалады. Сол сияқты, оның тууы туралы, ең бастысын айту керек: ата-ананың денесінде бала дамиды арнайы кішкентай жасушалар бар және арнайы орны бар т.б.

3. Алдамаңыз.

6 жасқа дейінгі балалар үшін басқаша түрде түсініктеме беруге рұқсат етіледі, бірақ алдаусыз.

4. Алдын ала дайындалыңыз.

Осындай сұрақтардың толып кетуіне жол бермеу үшін жауаптарыңызды алдын ала тұжырымдауға тырысыңыз, осылайша сізге түсініксіз түсініктемелерге берілудің немесе сұраққа жауаптан жалтарудың қажеті болмайды.

5. Баланың табиғи қызығушылығын құптау.

Балалардың гендерлік айырмашылықтар, жыныстық қатынас туралы сұрақтар қою құқығын және ата-аналарынан шынайы жауаптар алу құқығын мойындау өте маңызды. Мұны ата-анадан гөрі басқа адамның әдептірек, ақылға қонымдырақ жеткізуі екіталай. Сондықтан барлық жауапкершілік ата-анада.

Бала бұл тақырып сізді ұятқа қалдырмайтынына, ыңғайсыздандырмайтынына, ашуланбауына, оны тым кішкентай деп санамайтыныңызға және онымен мұндай «ересектерге арналған нәрселер» туралы сөйлесуге дайын екеніңізге көз жеткізуі керек.

6. Қорқыныштардан арылыңыз.

Балаларға біздің нақты және қарапайым түсініктемелеріміз өте қажет, өйткені жауапсыз сұрақтар баланы әдетте шындықтан алшақ, өз түсіндірмесін шығаруға мәжбүр етеді және балада қорқыныш пен үрей тудырады. Егер бала кездейсоқ теледидардан ашық интимді көріністі көрген болса, оған ересектердің бір-біріне деген сүйіспеншілігін осылай білдіретінін, бұл жерде агрессия мен мәжбүрлеудің жоқтығын түсіндіріңіз.

7. Мифтерді жоққа шығарыңыз.

Егер баланың бұл мәселеге деген қызығушылығы өздігінен туындамаса, ол бұл туралы үлкенірек балалардан, мысалы, бақшада немесе ойын алаңында естігендіктен болса, онда түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет болады.

Қазіргі балалар ақпарат ағынында өмір сүреді. Жарнама, фильмдер, телешоулар, кездейсоқ естіген ересектердің әңгімелері - кейде бала үшін ересектер әлемінің пердесін ерте ашады. Баланы оқшаулау мүмкін емес, ал ақпараттың жетіспеушілігі «бұл туралы» аула әңгімелеріне толы. Ауладағы ақпараттың кем дегенде жартысы шындыққа жанаспайды, ақылға қайшы келеді, бірақ баланың шындықты жалғаннан ажырату үшін білімі тым аз. Адастырудың нәтижесінде балада қажетсіз қорқыныш пайда болуы мүмкін. Бұған қарсы жалғыз қорғаныс - ол сенімді дереккөзден алынған шынайы ақпарат. Мифтерді жоққа шығарыңыз және бар болса, әдепсіз айтылған сөздерді саралаңыз. Бұл туралы ештеңе білмейтіндер ғана айтады, ал сіздің балаңыз махаббаттан туғанын білесіз.

8. Гендерлік айырмашылықтар туралы айту.

Балаңызға ұлдар мен қыздардың киімдері әртүрлі екенін айтыңыз. Жыныс бізге өмір бойы берілгенін және ұлдар өскенде әке сияқты ер, ал қыздар, әйелдер ана сияқты болатынын түсіндіріңіз. Балаңызға гендерлік айырмашылықтар туралы айтқан кезде, балада бірден жетіспейді, бірден жоғалттым деген қиялдар болмауы үшін жыныстардың бірдей маңыздылығын атап өтіңіз. Ер адамдардың отбасындағы, қоғамдағы ролін, әйел адамдардың ұрпақ әкелу, жақсылыққа үйрету, ұлт, қоғам үшін маңыздылығын айтып түсіндіріңіз.

9. Махаббат туралы айтыңыз.

Осындай сұрақтарға жауап бергенде, жолдасыңызбен қалай танысқаныңыз туралы әңгімеден бастаңыз, бір-біріңізге қалай ғашық болғаныңызды, ұнатқандарыңызды, сезімдеріңізді айтыңыз. «Махаббат» ұғымы сіздің тарихыңыздың негізгі, тірегі болуы керек. Бала ана мен әкенің махаббаты мен нәзіктігінің жемісі екенін атап өту. Екі ересек адам қатты ғашық болып, балалы болғысы келгенде, олар бір-бірін еркелетеді, ал әке шешесінің асқазанына кішкентай тұқым қалдырады деп айта аламыз. Мұндай түсініктеме баланы тыныштандырады және оны қалағанын сезінеді. Сондай-ақ балалар ата-аналарын бақылай отырып, махаббаттың сыртқы қырын біледі. Бала анасы мен әкесінің бір-бірін сүйіп, құшақтап, еркелетіп жатқанын көргенде, бұл сүйіспеншілікті білдірудің жолдары екенін біледі. Бала есейген кезде физикалық әдептілік ерлі-зайыптыларға деген сүйіспеншіліктің табиғи көрінісі екенін түсінеді. Ал жас жігіт өзінің өмірлік серігін таңдаған кезде, ол некедегі физикалық жақындық туралы ішкі қуаныш сезіміне ие болады.

10. Тақырыптық балалар әдебиетін пайдаланыңыз.

Дәл кезінде кейбір сұрақтарға жауап беру қиын болса, әртүрлі жастағы балаларға арналған арнайы балалар энциклопедиялары көмектеседі. Бұл кітаптардың көпшілігі сканерленіп, Интернетте орналастырылған, сондықтан тапсырыс бермес бұрын әртүрлі басылымдарды «парақтап» және дұрысын таңдай аласыз. Кейбір балалар кітаптарында тұжырымдама процесі өте қысқаша сипатталған, кейбіреулерінде жыныстық қатынас «бөлімде» суреттелген. Ал кейбіреулерінде тіпті бір жынысты жұптар мен олардың отбасылық өмірі туралы ақпарат бар. Сізге талқылауға ыңғайлы және баланың жасына сәйкес келетін кітапты таңдаңыз.

Кристен Гилберт, сексолог:

«Сіз баланы ләйлек туралы әңгімелермен алдағаныңызда немесе одан да сорақысы, оны «Мен қайдан келдім?» деген өте орынды сұрақ үшін ұрсып тастасаңыз, сіз оны денесінен, жақындаудан ұялуды үйретесіз. Жыныстық қатынас жақсы және пайдалы нәрсе. Ал жыныстық қатынас ересектердің әрекеті болғанына қарамастан, балаларға жыныстық қатынастың моральдық және физикалық мәнін үйретудің еш айыбы жоқ. Сіз олардың болашақтағы өмірін жеңілдетесіз ».

Балаларға жыныстық тәрбие беру үшін ұсынылатын әдебиеттер:

1. Книга «Давай поговорим о том, откуда берутся дети»

Автор Роби Г. Харрис. Возраст 5+

2. Книга «Откровенный разговор про ЭГО» Автор Е.А. Кащенко. Возраст 5+

3. Книга «Ты имеешь значение! Как девочке выстроить границы» Авторы Кортни Макавинта, Андреа Вандер Плайм.

4. Книга из серии книг «Что делать если... к тебе пристаёт незнакомый человек»

5. Книга «Как взрослеют мальчики» Автор Фил Уилкинсон. Возраст 10+

6. Книги «Про любовь и про ЭТО. Для него и для неё» .Авторы Е.Кащенко, С.Щепи